

פושטי הרגל. המנהיגים את המדינה ואת האופוזיציה. מנסים לחפות על התמוטטות תפיסתם ביצירת אווירה של פאניקה והיסטריה. אולם ההחלטות של ועידת רבאט. עם כל חומרתן. עשויות דווקא לפתוח פתח לשלום של ממש

ועכשיו - אש"ף

היא פיורה את עשן האשליה וחשפה את המציאות כמות שהיא.

תודה למנהיגי ערב

לאחרים מאיתנו היה ברור תמיד שאין ערך להסדר ישראלי-ערבי, אם אין בו פיתרון יסודי לבעיית העם הפלסטיני. הסדר ללא פיתרון אינו אלא אשליה, ואולי גם אשליה מסוכנת ביותר.

הסדר כזה משולג ננסיון נכסות את הזוע שק הריגועש חי ככמה גליונות נייר. את הר הגעש יש לכבות.

אמרנו זאת לפני עשרים שנה, ולפני עשר שנים. אך קולנו היה כקול קורא במידבר. אפשר היה למנות את מיספרנו באצבעות של יד אחת.

עכשיו זה מתברר לכל. זה טוב.

טוב שזה נתברר. וטוב שזה נתברר עכשיו, בעוד מועד.

הבה נעלה לרגע על דעתנו. מה היה קורה אילו נערכה ועידת רבאט אחרי החזרת הגדה המערבית לממלכת ירדן. היינו חותמים על הסדר עם המלך חוסיין. כחלומם של ה"יונים" אצלנו. לאחר מכן היתה פיסגה ערבית מחר ליטה שאין לחוסיין זכות על הגדה, ושיש להעבירה לידי אש"ף. המלך היה נופל. בצורה זו או אחרת. אש"ף היה מקבל את השטחים. חוזה השלום עם המלך היה הופך לפיסת נייר חסרת-ערך. ובגדה היתה משתללת ממשלה פלסטינית שאין לה שום התחייבות כלפי ישראל, והמת-כחשת בצדק להסדר שהיא לא שותפה בו.

האיוולת של גולדה-דיין-אכן-רבין הוי ביזה במישורין לקראת אסון כזה. עלינו להודות למזכרים ונשיאים שהתבכחו ברכאט, ששמו קין לאיוולת זו בעוד מועד.

עצרת האו"ם וועידת רבאט אמרו לנו: בגדה המערב בית וברצועת-עזה יושב העם הפלסטיני. עם העם הזה אתם צריכים להסתדר — כך או כך. הוא היריב, והוא השותף הפוטנציאלי.

לטובה או לרעה — זהו הצד השני. בכל הנוגע לארץ שבין הים והירדן — אין צד שני אחר.

אם יהיה שלום — הוא יהיה בין ישראל ובין העם הזה. ואם לא יהיה שלום עימו — לא יהיה שלום כלל. חכמים ידעו זאת גם בלי התזכורת הכפוי דה מניוירוק ומרבאט. הכסידים — והרי הם המנהיגים את המדינה ואת האופוזיציה — היו זקוקים לתזכורת זו.

מגיע לבעליהתזכורת שנגיד להם: "תודה רבה."

שכן מן התרבוש

אולם מגיעה לוועידת הפיסגה ברבאט תודה הרבה יותר עמוקה.

לפני שנה, בדרך לוועידת ז'נבה, נודמן לי להתחוכך עם כמה מחברי "קומנדו הפרופסורים" שגוייס עליידי אבא אבן כדי למלא שליחות ריקה-מתוכן במסדרונות היכל-האומות.

פרופסור פסימי אחד גולל לעינינו תסריט מדכא מאד. ישראל תנהל משא-ומתן עם מצריים, ירדן וסוריה. היא תצטרך להסכים להחזרת כל השטחים הכבושים, פחות או יותר, תמורת הסכמי-שלום עימם. ואז, אחרי הכל, אחרי שכבר הוסכם על החזרת השטחים, ישלפו הערבים את הבעייה הפלסטינית כמו שפן מן המיגבעת.

הם ידרשו להחזיר לפלסטינים את "הזכויות החוקיות". הם יפרשו זכויות אלה בצורה הקיצונית ביותר — צורה שלא תאפשר עוד קיום סביר למדינת-ישראל. ואילו לישר ראל לא יהיה מה להציע — כי כבר נתנה את הכל בשלב הקודם של המשא-ומתן.

כשגמר הפרופסור את תיאור התסריט, הצגתי לו ודעמיתיו שאלה פשוטה: "אם כן, למען השם, מרוע אינכם מסיקים את המסקנה ההגיונית מהערבותיכם?"

"הרי יש דרך פשוטה לגמרי למנוע תסריט זה!" הבה נדרוש אנחנו, מדינת ישראל, ששניגות פלסטינית מוסמכת תשתתף בוועידת ז'נבה כבר מהשיבה הראשונה! חכה נתבע אנחנו מהם להגיח את הבעייה

"אין עם פלסטיני, ומעולם לא היה כזה!" "הפלסטינים הם המצאה של מנהיגי ערב!" (קריאת-ביניים היסטורית בכנסת: "את הפלסטינים המציאו המופתי ואורי אבנרי!")

"מכה הגונה אחת הטרויריסטים העלובים האלה ייעל-מו אחת ולתמיד!"

ואלה שאמרו:

"אמנם יש פלסטינים. בוודאי. אבל הם יסתדרו בי ממלכת ירדן."

"רוב הפלסטינים הפכו מומן לירדנים."

"אין טעם לספח מנהיגות פלסטינית בשטחים. כי המלך חוסיין מייצג אותם."

"אנחנו בהחלט בעד זכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים, בתנאי שיגדירו את עצמם בתוך ירדן."

כל פושטיהרגל האלה נוהגים עתה כפי שנהגו פושטיהרגל בכל התקופות: הם מנסים להסח את הדעת מכישלונם התהומי עיידיו יצירת היספריה לאומית.

הם פותחים לרווחה את כל ברזי הפאניקה. הם מנסים לעורר את הפחדים הרובצים בנבכי התודעה של כל העם, ככלבים רדומים, ועל אחת כמה וכמה במעמקי הנפש היהודית.

פלסטינים עליך, ישראל! ננעלו סופית כל שערי הר שלום! מילחמה נוראה ובלתי-נגמעת עומדת בשער! הער-לם כולו קשר קשר להביא חורבן על המדינה! אין תיקוה! אין תוחלת! לא נותר לנו אלא למכור את חיינו ביוקר, ולהטביע את האוייב בנהרות של דם ואש.

ההיספריה של פושטיהרגל היא מוכנת. אולם לנו אין כל סיבה להיות היספריים.

אמנם, הטימטום הנורא של מנהיגי המדינה בשבע השנים האחרונות הכניס אותנו למבוי סתום הרה סכנות. באיוולתם המהרידה, הם החמיצו את כל ההזדמנויות היסטוריות, ושרפו כימעט את כל האופציות שהיו פתור חות לפנינו.

אולם אפשר לסגת ממבוי סתום זה, ולהי-זור לדרך המדך.

מעולם לא היינו זקוקים לקור-רוח ולצלילות-הדעה יותר מאשר בימים אלה, הימים שלאחר ועידת רבאט ולפני העלאת העניין הפלסטיני באו"ם.

משהו נפל בעולמנו — משהו גדול.

הגענו לנקודת-מיפנה בתולדות הסיכסוך הישראלי-ערבי — למיפנה בתולדות מדינת ישראל.

מכאן עלולה הדרך להוביל אל מילחמה חדשה, אל התמוטטות מדינית וכלכלית, אל חורבן בית שלישי, אך מכאן יכולה הדרך להוביל גם אל פיתרון אמיתי

אחת אורי אבנרי

של בעיית-היסוד של מדינתנו, ליישוב הסיכסוך ההיסטורי המעוות את כל חיינו.

אנו זקוקים לגיוס השכל הלאומי, להתעלמות מרגשות ומיציצים, להפעלת ההיגיון הצונן והצלול.

לפנינו עומדת הזדמנות היסטורית. הזדמנות מפוכנת. נועזות. ואזני האחרונה.

היסטריה מכוברקת

התגובה הראשונה של צמרת ישראל אחרי החל-טת עצרת האו"ם ונעילת ועידת-רבאט היתה אובדן העשתונות.

אין בכך פלא — כי עוצמה של צמרת זו נחרב.

כל האמונות, כל הסימאות, כל המליצות, כל ההבט-



(קארויקטורה של טים ב, לאנספרס")

אש"ף חבוש בדגל הצרפתי

חות, כל דברי-הרהב של צמרת זו — עלו בעשן של ניוירוק ורבאט. לא נותר מהם דבר, מילבד עיימפולת עשנים.

כולם נחרסו "נצים", ו"יונים", ראשי המע"ר רד וגיוכורי הליכוד, נביאי מפ"ם וחכמי ה"ע" גולדה ורבין, דיין ואזון, אכן וכנן, שרון ו"אליאכב.

אלה שאמרו: